

כ"ב ב"ר זמיר

כ"ב

יאמר רבי שמעון בן לקיש פנימא הוא אליהו. א"ל תב"ה אתה
 נתת שלום בין ישראל וביני בעולם הזה אף לעתיד לבא אתה
 הוא שעתיד ליתן שלום בין בני ישראל וביני אבי שולה לבם
 את אליה הנביא לפני בוא יום ה' וגו' תשוב לב: אבות על בני
 ורבי אליעזר אמר הכב הקב"ה שמו של פנימא בשמו של
 אליהו ול סתורכי גלעד סלמד שעבה תשובת ישראל (ב) בתר
 הלמד שנתאר הנני נתן לו את בריתי, בריתי והיה אתו דתיים
 השלום ונתן לו חיי העולם הזה חיי העולם הבא ונתן לו שבר טוב
 והיתה לו ולדעו אחריו ברית כהנת עולם. אמר רבי כסאול בר
 חזקאל יומיה, פיטום אתה כוצא בטעה שבא פנימא ליתם את
 ישראל אמרו לו אתה בא ליתכנו אליהו אבך לא היה נשוי לביתו
 של פנימא שנתאר ואלעזר בן ארזן לקח לו כבת פנימא לו

כ"ב ב"ר זמיר

כ"ב ב"ר זמיר

1 סוסי נעשה נס חס אלה ודחי ישראלים היתה כי זרפיה הסמוכה
 לידו לישראל סיחה. והסוכפות קיילו צפרק המקבל סוסי צרור
 לו שחייבו. לכן סוסי צפרק תפני פיקוח נפש ע"כ ורפא חדת דלחן
 סומכין על פסם. וזו דחס צרור לו שחייבו אם כן לא סוסי פס
 פיקוח נפש וזכר סוסי פס פיקוח נפש אם כן לא סוסי צרור אלא
 שחייבו עוד יש לפרש דלעולם לא נעמה חליבו וזכר דכתיב ויסמודד
 על סילד לא על סילד ממש אלא סמוך לו כמו ועליו מטס מנפס כדי
 שתיקם תכלתו כזוונה יסירם על סילד [כמו] ויעשר יחאק לס' לזכח
 חסו. וגם חס קפס דכתיב ויסמודד על סילד סוסי ראו שניס
 פניו אל סילד ויכוין מהשכחו בתפלתו על סילד מה לזרך להסמודד
 שפירוקו פס מדחו למדס סילד. וזו דכתיב ויעלכו אל העליים
 וחסס עליס ביה מקורס כוז וזרי נעמח כזוכל. וזכי משמע
 דכתיב וישיבכו על מטחו ומסחמח מטסם בעליים היתה במקום
 מקורס ולא חסח החיור. וזו שברי נעמח כמחא דפשיטס דקרא
 משמע סכוי בעלמו העכו. עוד יש לפרש דסודחט שעס היתה
 כדי שיתקדס פס שמים על ידו כענין להקריב קדשים בחון הסמוך
 לס סעטפס שנתקדס ס' על ידו וזכר נמי איכא חילול ס' שכן
 אמרס מה לי וך איס חללסם כי בחת חלי להזכיר חס עוסי
 ולסמיה חס בני ויחמדו סעולס כי בחת חלי ממש וי"י כן מה
 בני ואין לך חילול ס' גדול מוס ולכסוף נתקדס ס' כי אמרס כי
 איס חללסם חסח ודער ס' ציפק חמח עוד יש לפרש דמס מלח
 שאין לו קוצרים סוסי וסעומחס דחויס סוסי חללו ולגמי ספירוקים
 סאלו הסמודד קליו ונגע זו ופנימס חדשתי חני ועל סרשחן חני
 סומך דסודחט שעס היתה. סס כחכמי לך גל מס שיש חללי
 כתיבון קשיא זו וחסח תכחחלפי דעס חכמי סנסחרוס לא קשיא
 כלל כי סאומר פנחס זה חליבו שורס קמחו על פנחס ובעלחמו
 לו ולחו כפן סוסי חני לא דלס לגלות סכוד:

שני אלפים רב שארת ממני למד פנחס זה חליבו סוסי נעמח
 להסמיה בן סרפס:

תשובה כמה דברים נאמרו בדברי זרעים אומרים שלא מת
 ממש וככי משמע מדכתיב עד שלא נחלה בו נשמה
 וכן נראה ממה שפרנס יוסון בן עזיאל לא יתבאס לס ולא ימות
 כרס משמע שעיין לא מת וזכי משמע ימני כסוף כרס דליכטיח
 לסו בן הסוכמיה מהו שיטמח ומדלח ליכטיח לסו כבן סרפסיה
 דקדיס משמע דס'ל דלח מת ואין דרך זה כעון כלל דכתיב לסמיה
 חת בני וכתיב ויחמד חליבו רחס חי כן וזכי סוסי רחי לא מת
 סך וגם דברי הסתרנס חיוס מכריחוס דכי קחמד ולא ימות כרס ולא
 יסח כרס מה וזכר דלח ליכטיח לסו כבן סרפסיה וילמח בעל סכטיח
 לא פסיקא ליה ונסבדר כמס מקומות בתלמוד ובמדרכוס סלחיו
 סחיס חס סמחיס. ורחייתו לרבינו כחיי שכתב דרפסיה נכרית היתה
 נמחי עכ"ס חיוס מנמחין כזוכל כר"ס ולפי זה סא דכתיב ויסמודד
 עליו לא נגע זו חלח סלחיל עליו לכדוכן חמר חליבו עלמו כדוכח
 ס' חמרתי קדי מתים חיוס מטמחין כזוכל וכן פסק הרמב"ם ז"ל וגם
 זה חיו כעון סכרי חר"ל סחיס יונס בן חמחי וכי יונס נביח ס' בן
 ככרית סוסי וכ"ס שנתגייר סוסי מייחס חומו חמר חליו וליכא למימר
 דחיו נמי נתגייר דכא בן חלמס סוסי. וזו חין חפסר שיסגורר
 סכתי חלל סככרית. וזו דכתיב חי ס' חלחך חס יש לי משג
 וזכי סככרית יודעס ליכעס שנועס כוחס. וזו וכי כשכיל עכו"ס

"לכן אמר הנני נתן לו את-בריתי שלום, והיתה לו ולדעו אחריו ברית
 כהנת עולם".

שני צדדים להמושג אחדות, חיובי ושלילי. מהצד האחד ליכוד
 וחיבור כל חלקי הדבר לחטיבה אחת שלמה, לבל יתפרדו ולבל
 יתפוררו. והוא החיוב. ומהצד השני לבל לערב יסודות זרים בגוף
 המאוחד, שישמשו טריו והפסק בין חלקי היחידה השלמה. והיא
 השלילה. והא בהא תליא. אי אפשר לאחד את כל אברי הגוף שיפעלו
 בשיתוף, כל אחד לפי תפקידו המיוחד לו, אלא אם כן ישמרו על הגוף
 מערבוביא של יסודות זרים, המהרסים את שלמותו של הגוף ומפרידים
 בין חלקיו המאוחדים.

ולפיכך כשבלעם יעץ לבלק, שיכשיל את ישראל בתערוכת של בנות
 מואב, שתים רעות רצה לעשות, שתים שהן אחת: להרוס המחיצה,
 מבחוך, המגינה על יחוד העם מיסודות זרים, וממילא לבטל את
 האיחוד הפנימי. "לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך", כלומר:
 איעצך דבר כזה, אשר יעשה העם הזה שזה לעמך, מבלי הבדל ביניהם.
 ולפיכך, כשפנחס קנא את קנאת ד' ומנע את עצת בלעם מלהתקיים,
 ושמר בכך על שלימותו ואחדותו של ישראל, הרי מידה כנגד מידה,
 ניתנה לו הברכה של שלום ואחדות. "לכן אמר - בריתי שלום".

ואחדות אחרת יש - אחדות הדורות, שמירה על נצח ישראל שלא
 יפסק. קיום השלשלת מאבות האומה עד סוף כל הדורות. ואף אחדות
 זו רצה בלעם באותה עצת לבטל, שכן הנושא נכרית הבנים נפסקים
 מיחס האב והם נכרים. "להיות לך לאלקים ולדעך אחרך", אמר לו
 הקב"ה לאברהם: לא, תנסיב כותית ושפחה, דלא ליזיל זרעך בתרה".
 "בן הבא מן הישראלית קרוי בן, ואין בן הבא מן הנכרית קרוי בן
 אלא בנה". ולכן כשפנחס הפר את עצת בלעם, וקיים את זרע ישראל
 שלא יפסק, נאמר לו במידה כנגד מידה: "היתה לו ולדעו אחריו
 ברית כהנת עולם".

3
 חת"כ
 וס' ר' זמיר

11

ובני קרח לא מתו (ט, יא).

4
55
31
1

פירש"י הם היו צענה מחילה, ונשעת | המחלוקת הרהרו תשובה בלגם לפיכך נתבאר להם מקום גבוה בגיהנום וישבו שם עכ"ל, והיינו שלא עשו תשובה גמורה ולכן לא חיו אבל כיון שעשו תשובה לא מתו, וכ"כ הגור אריי. וי"ל דרק הרהרו תשובה בלגם אבל לא החודו צפה, ואף דבנועי קרח החודו ואמרו משה אמנת ותורמו אמנת כמזואר צ"צ דף ע"ד, לקיום מצות וידוי לא סגי בהזכרת החטא אלא דלרצף בהודיו להזכיר שמתחרט ומקבל להצא שלא לעשותו עוד, וכמש"כ הרמב"ם צפ"א ובפ"צ מהל' שלא ימותו.

התשובה בכל חלק שיעשה יש לו קצת שכר ולפי מה שירבה כן ירבה סליחתו, ודברי הר"ן ז"ל במדרש ועתה ישראל וגו':

ואחר שנבאר ענין התשובה כי היא החרטה ועזיבת החטא, נאמר כי אינם כשאר המצות שהעושה חלק המצוה אין לו חלק שכר המצוה, כמו שתאמר מצות ציצית הוא כד' הכנפות והעושה ציצית בג' כנפות לבד, אינו מקיים ג' חלקי המצוה שהרי ד' ציציות מעכבין זה את זה והרי הוא כאילו לא עשה שום דבר, ואולם התשובה גם כי אינה שלימה עד שתהיה בחרטה לשעבר

5
ק"מ
הג"ה
ש"ס
הג"ה
פ"א

ועזיבת החטא לעתיד, עם כל זה החרטה לבד בלי עזיבת החטא מועיל קצת, וכן עזיבת החטא בלי חרטה, וכמו שמצינו באחאב שנכנע מלפני ה' כמה שקרע בגדיו וצם ושכב בשק, שנראה כמתחרט על מה שעשה, ולא עזב כל חטאיו, ועם כל זה הועיל לו, כדכתיב (מלכים א' כ"א) יען כי נכנע מפני לא אביא הרעה בימיו וגו', וכן מצינו באנשי נינוה ששבו לעתיד שעזבו החטא, ולא נתחרטו על העבר, כי אפילו באזהרת המלך לעם אמר (יונה ג') וישוּבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם, אשר כפי הנראה כי החמס אשר עודנו בכפם לא בלעוהו הוא שהיו מחזירים ולא הגזל הנאכל שקשה להשיבו, ויותר מזה א"ר יוחנן (בירושלמי תענית פ"ב) מה שהיה בכף ידיהם החזירו, בשידה תיבה ומגדל לא החזירו:

ולזה אמר הכתוב וירא אלהים וגו' כי שבו מדרכם הרעה שהוא עזיבת החטא לעתיד לבד, ועם כל זה הועיל להם שנחם האלהים על הרעה אשר דבר לעשות ולא עשה, ומפני כי תשובתם זו לא היתה שלימה כנזכר, אמר הכתוב על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה, כלומר על מה שדבר עוד מ' יום ונינוה נהפכת הוא שנחם ולא עשה בסוף הארבעים, אלא האריך להם עד שתהיה תשובתם שלימה, ואפילו בהשבתו אל לבו לשוב בלי קיום שום חלק מב' חלקי התשובה ההכרחיים מיקל האדם מעונשו, וכמו שלמד הר"ן ז"ל דבר זה בסוף דרש ועתה ישראל מפסוק והשבות אל לבבך בכל הגוים, שהוא ההשבה ללב לשוב, ושבת עד ה' אלהיך היא התשובה בפועל, ושב ה' אלהיך את שבותך הוא שקר ההשבה ללב שיחנך לרחמים לפני שוביך, ויהיה ושב מלשון כשובה ונחת, ואמר ושב וקבצך מכל העמים שישלים הגאולה מכל וכל חלף עבודתו שהשלים חק התשובה וכמו שביאר שם:

Parashat Pinhas contains a mini-essay on leadership, as Moses confronts his own mortality and asks God to appoint a successor. The great leaders care about succession. In Hayei Sara we see Abraham instruct his servant to find a wife for Isaac so that the family of the covenant will continue. David chooses Solomon. Elijah, at God's bidding, appoints Elisha to carry on his work.

In the case of Moses, the sages sense a certain sadness at his realization that he would not be succeeded by either of his sons, Gershom or Eliezer.¹ As we have noted before, such is the case with keter Torah, the invisible crown of Torah worn by the prophets and the sages. Unlike the crowns of priesthood and kingship, it does not pass dynastically from father to son. Charisma rarely does. What is instructive, though, is the language Moses uses in framing his request:

6
Lesson in leadership

11
2

3
 May the Lord, God of the spirits of all flesh, choose a man over the congregation who will go out before them and come in

before them, who will lead them out and bring them in, so that the congregation of the Lord will not be like sheep without a shepherd." (Num. 27:16-17)

1 There are three basic leadership lessons to be learned from this choice of words. The first, noted by Rashi, is implicit in the unusually long description of God as "the Lord, God of the spirits of all flesh." This means, he says, "Master of the universe, the character of each person is revealed to You, and no two are alike. Appoint over them a leader who will tolerate each person according to his individual character."²

The Rambam in *The Guide for the Perplexed* says that this is a basic feature of the human condition. Homo sapiens is the most diverse of all life forms. Therefore cooperation is essential – because we are different, others are strong where we are weak and vice versa – but it is also difficult, because we respond to challenges in different ways. That is what makes leadership necessary, but also demanding:

This great variety and the necessity of social life are essential elements in man's nature. But the well-being of society demands that there should be a leader able to regulate the actions of man; he must complete every shortcoming, remove every excess, and prescribe for the conduct of all, so that the natural variety should be counterbalanced by the uniformity of legislation, and the order of society be well established.³

2 Leaders respect differences but, like the conductor of an orchestra, integrate them, ensuring that the many different instruments play their part in harmony with the rest. True leaders do not seek to impose uniformity. They honour diversity.

26 The second hint is contained in the word *ish*, "a man" who is placed over the congregation. God responds, "Take for yourself Joshua, a man [*ish*] of spirit" (Num. 27:18). The word *ish* here indicates something other than gender. It is to be found in the two places in the Torah that use the

2. Rashi to Numbers 27:16, based on Tanhuma, *Pinhas* 11.

3. *The Guide for the Perplexed*, 11:40.

7
 e
 1 phrase *ha'ish Moshe*, "the man Moses." The first is in Exodus: "The man Moses was highly respected [*gadol meod*, literally, "very great"] in the land of Egypt, in the eyes of Pharaoh's servants and the people" (Ex. 11:3). The second appears in Numbers: "Now the man Moses was very humble [*anav meod*], more so than anyone else on earth" (Num. 12:3).

6 Note the two characteristics, seemingly opposed – great and humble – both of which Moses had in high degree (*meod*, "very"). This is the combination of attributes R. Yoḥanan attributed to God Himself: "Wherever you find God's greatness, there you find His humility."⁴ Here is one of his prooftexts: "For the Lord your God is God of gods and Lord of lords, the great God, mighty and awesome, who shows no partiality and accepts no bribes. He defends the cause of the fatherless and the widow, and loves the stranger residing among you, giving them food and clothing" (Deut. 10:17-18).

An *ish* in the context of leadership is not a male but rather someone who is a *mensch*, a person whose greatness is lightly worn, who cares about the people others often ignore, "the fatherless, the widow, and the stranger," who spends as much time with the people at the margins of society as with the elites, who is courteous to everyone equally and who receives respect because he gives respect.

2 The real puzzlement, however, lies in the third clause: "Choose a man over the congregation who will go out before them and come in before them, who will lead them out and bring them in" (Num. 27:16-17). This sounds like saying the same thing twice, which the Torah tends not to do. What does it mean?

26 The Torah is hinting here at one of the most challenging aspects of leadership, namely timing and pace. The first phrase is simple: "who will go out before them and come in before them." This means that a leader must lead from the front. He cannot be like the apocryphal British politician who we quoted earlier: "Of course I follow the party. After all, I am their leader."

31 It is the second phrase that is vital: "who will lead them out and bring them in." This means: leaders must lead from the front, but they must not be so far out in front that when they turn around they find

4. From the liturgy on Saturday night. The source is *Pesikta Zutreta*, Ekev.

8) מו

that no one is following. Pace is of the essence. Sometimes a leader can go too fast. That is when tragedies occur.

Moses knew this himself from the episode of the spies. As the Rambam says in *The Guide for the Perplexed*,⁵ the task of fighting battles and conquering the land was just too much for a generation born into slavery. It could only be done by their children, born in freedom. Sometimes a journey that seems small on the map takes forty years.

Respect for diversity, care for the lowly and powerless as well as the powerful and great, and a willingness to go no faster than people can bear – these are three essential attributes of a leader, as Moses knew from experience, and as Joshua learned through his long apprenticeship to the great man himself.

ונתתה מהודר עליו (במדבר כו, כ). אמרו חז"ל (ב"ב עה, א) מהודר ולא כל הודר, פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה וקנים שבאותו הדור היו אומרים אוי לאותה בושא אוי לאותה כלימה ע"ש. וצריך ביאור היכן מצינו שוקנים הקילו בכבודו של יהושע. ונראה לעניות דעתי על פי דברי ק"ו בחתם סופר למס' שבת קד בהא דאמרו ליה רבנן לר' יהושע בן לוי אתי דרדקי האידינא לבי מדרשא ואמרי מילי דאפילו בימי יהושע לון נון לא אתמר כוותייהו, גו"ן כפופה גו"ן פשוטה נאמן כפוף נאמן פשוט וכו'. יש לומר משה רבנו היה נאמן כפוף עניו מאד ויהושע נאמן פשוט שהקב"ה צוהו טול מקל הוד על קדקדם כפירש"י בפסוק כי אתה תביא בפרשת וילך, וקנים שבדור לא הבינו זה וחשבו כי יהושע מתגאה על כן לא הספידוהו כראוי. והיינו דאמר בימי יהושע לא אתמר כוותייהו דאלו דרשו אנשי אותו הדור כוותייהו דדרדקי היו מספידים אותו כראוי, אמנם יהושע בעצמו היה עניו, כדאי בתרגום יונתן וכדי חמא משה ענותנותיה דהושע בן נון קרא שמו יהושע אלא שידע שהקב"ה גזר עליו להיות נאמן פשוט והיינו יהושע „בן" נון שהבין ענין הגו"ן כפשיטותו (כלומר שיש גם גו"ן פשוטה לרמוז כפי יש זמן ומקום שצריך להיות נאמן פשוט ולא כפוף) עד כאן דבריו הקדושים.

והנה חמה הוא סמל דמות הענוה, שעל כן אמרו חז"ל בגיטין (לו, ב) שהעלבים ואינם עולבים שומעין הרפתן ואינם משיבין וכו' עליהם הכתוב אומר ואהביו כצאת השמש בגבורתו. אמנם בלבנה מצינו ענין שעל ידו נראית בענינו כמקפדת קצת בעניני כבוד. כמאמר חז"ל בחולין פרק אלו טריפות שהלבנה באה בטענה אי אפשר לבי מלכים שישתמשו בכתר א' עד שאמר לה הקב"ה לכו ומעטי את עצמך. ועל כן משה רבנו ע"ה שהיה נאמן כפוף נאמר בו פני משה כפני חמה, מה שאין כן יהושע שהיה נאמן פשוט ונהג נשיאותו ברמים עד שבני דורו לא הבינו זה וחשבוהו כמקפד בעניני כבוד, על כן החליטו כי פניו כפני לבנה. עד שבשביל זה התעצלו וקנים שבאותו הדור בהספדו (כחתם סופר ז"ל הנ"ל) וזה שאמר וקנים שבדור היו אומרים אוי לאותה בושא היינו וקנים הנ"ל שלא דרשי ולא ידעי הא דדרדקי הנ"ל ולא השיגו מדרגת יהושע.

9) כ"ו א"ב

10) א"ב א"ב א"ב

אמרי ליה רבנן ריב"ז אתי דרדקי האידינא לבי מדרשא ואמרו מילי דאפילו בימי יהושע בן נון לא איחמר כוותייהו א"ל"ף ב"ית א"ל"ף בענה גימיל דל"ת גמול דלים מ"ט פשוטה כרעיה דגימיל לגבי דל"ת שכן דרכו של גמול חסדים לרוץ אחר דלים, ומ"ט פשוטה כרעיה דל"ת לגבי גימיל דל"ת מצינה ליה נפשה, ומ"ט מתור אפיה דל"ת מנימיל דל"תן ליה בעינעה כי היכי דלא ליכסוף מיניה, ה"ו זה שמו של הקב"ה זה מ"י כ"ל ואם אתה עושה בן הקב"ה זן אותך וזן אותך ומשיב לך ונותן לך ירושה וקושר לך כתר לעוה"ב מ"ט פתוחה מ"ט סתומה מאמר פתוח מאמר סתום, גו"ן כפופה גו"ן פשוטה נאמן כפוף נאמן פשוט ס"ע סמוך עניים ל"א *סימנן עשה בתורה וקנה אותה פ' כפופה פ' פשוטה פה פתוח פה סתום צד"י כפופה וצד"י פשוטה צדיק כפוף צדיק פשוט היינו נאמן כפוף נאמן פשוט? הוסיף לך הכתוב כפיפה על כפיפתו מכאן שנתנה התורה כמגדור ראש, קו"ף קדוש ר"ש רשע מאי מעמא מהדר אפיה דקו"ף מר"ש אמר הקב"ה אין אני יכול להסתכל בהשע, ומאי מעמא מהדרת תגיה דקו"ף לגבי ר"ש אמר הקב"ה אם חוזר בן אני קושר לו כתר כמותי ומ"ט כרעיה דקו"ף תלויה *דאי הדר ביה ליעייל ולעיוול בהך, מסייע ליה לריש לקיש * דאמר ר"ל מ"ד *אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן בא ליטמא פתחון לו בא ליטמא מסייעים אותו, ש"ן שקר ת"ו אמת מאי מעמא שקר מקרבן, מ"ל"ה אמת מרחקא מ"ל"ה שכיח קושימא לא שכיח ומ"ט שיקרא אהדא כרעיה קאי ואמת מלבן לבונה קושימא קאי שיקרא לא קאי. א"ת ב"ש אותי מעב, אהדא לה"ב"ש בי לא חשק שמי יחיל עליו?

11) ש"ן א"ב א"ב
12) ש"ן א"ב א"ב

ש"ן א"ב א"ב
ש"ן א"ב א"ב

רפא שלא יכרע ב'ולף אנהנו מודים, וכו' סעיף אהד:

א אין לשחות ב'ולף לבדך אנהנו מודים, שאין לשחות אלא במקומות שאמרו תקמים: הגה ונזקקים שבשבת (א) מאחרין יותר לבוא לבית הנקנס מבהל, משום דבתמיד של ימות החל נאמר 'בבקר', ואצל שבת נאמר

ו'וביום השבת' דמשמע אחר (מרדכי פרק כ"ט). ונזקקין להקבות בזמירות של שבת, כל מקום לפי מנהגו. (ב) *ובכל דבר אם לא אמרו אין מחזירין אותו, מלבד אם לא אמר 'לאל אשר שבת' וכו' (א) [א] (ג) מחזירין אותו. ויש

א"ת ככ"ב א"ב

א (א) מאחרין. ומכל מקום צריכין לנהר שלא לעבר זמן קריאת שמע, וברש"י [מגילה כ"ג] משמע שגם בשבת מצוה למהר לקרא קריאת שמע

4)

14) ר"ע ה"ק
ר"ע

פא דיני זמירות ביום השבת ובו ה' סעיפים :

א) בשבת צריך להקדים לבא לכהל"נ יותר מכיו"ט כמ"ש בס"ת תקכ"ט נומ"ט
נחגים לאחר יותר מכחול ג משום השינה שהיא עונג שבת ומ"מ צריך לזוהר
מאד שלא לעבור זמן ק"ש ותפלה ד אבל בימי החורף שהלילות ארוכים יכולים
להקדים כמו בתל :

ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח לד' (כח:טז)

15

מסופר בשם תלמידי הבעש"ט דהאדמורי"ם כשהיו מגיעים לפרשת
פינחס היו שמחים כי יש בפרשה קרבני מוסף של כל המועדים
והנ' כעין מועד. והדבר לכאורה צריך הסבר למה באמת באו כל הלכות
קרבנות בפרשת פינחס ולכאורה אין לה שייכות כלל. ואף דברש"י איתא
על הא דכתיב צו את בני"י ואמרת אליהם את קרבני לחמי הביא דברי
המדרש הנפלאים, משל לבת מלך שהיתה נפטרת מהעולם וכו' זה שאמר
הקב"ה למשה עד שאתה מצוני על בני צוה לבני עלי. והמשל קולע אל
השערה אבל רק משום דשאל משה ובקש יפקד ד' א-לקי הרוחות איש
על העדה אבל עדיין אינו מוכן שייכות של כל הקרבנות לפרשה זו של
פינחס.

ס"א ה"ק
ה' ה'

ו) והנראה בזה דהא דנקרא חומש במדבר חומש הפקודים משום דנמנו
בני"י שני פעמים, ראשית בתחלת הספר וכאן בפינחס אלא דכאן
הוסיף לחנוך משפחת החנוכי ופרש"י דהוסיף בכל המשפחות אות ה ואות
יוד שהעיד הקב"ה על כל המשפחות שהם בני אביהם ומיוחדים לבטל
דברי האומות שאמרו אם על גופם שלטו על נשיהם לא כל שכן ובא עדות

השם לקיים שבטי י-ה עדות לישראל. וקשה דלמה באמת לא בא אותו
העדות על מנין הראשון. אלא י"ל בפשיטות דמנין הראשון בא תיכף
בשנה שני' והוא לאחר קבלת התורה של דור המדבר והם בחזקת טהרה
וכמו שדרשו חז"ל ואחת היתה (שלמית בת דברי) ופרסמה הכתוב אבל
כאן במנין שני הוא בסוף מ' שנה והוא מנין דור באי הארץ ולאחר מעשה
בעל פעור אז הוצרך לעדות השם. וכבר בארנו דכל ענין עצת בעל פעור
ביקש שכר כ"ד אלפים שמתו במגפה הי' משום דא-לקוהם של אלו שונא
זמה ומה רצה בזה ולמה גרע חטא בעל פעור מהא דחטא העגל דכבר
בקש לעורר קטרוג העגל ולקלל אותם וע"ז נאמר וישת אל המדבר פניו
ולא הועיל כלום א"כ מה יועיל שנאת הזימה אלא דע"ז נאמר דירושת
הארץ יש לה תנאי של 'ואתה את בריתי תשמור' וא"כ אם יפגמו בברית
אינם ראויים לנחול ארץ ישראל ויקויים תקוות בלק של ואגרשנו מן
הארץ. ולכן בא פינחס והשיב את חמתי מעל בני ישראל. וזהו הנאמר
בתפלתנו וכוונת עמו הברית לתת את ארץ הכנעני וכו' לתת לזרעו וזהו
שירת המוהל ביום המילה דמקושר קדושת הברית עם ירושת הארץ. ולכן
תיכף אחר מנין שני שהוא באי הארץ נאמר "לאלה תחלק הארץ".

16

17

18

19

והנה כל ענין קנאין פוגעין בו והוא הלכה ואין מורין כן ולכן כששאל
פינחס את משה רבינו הדין דבועל ארמית קנאין בו לא ענה לו
ישר אלא רמו לו בקריינא דאיגרתא והיינו דהכל תלוי בהרגש הפנימי של
חקנאי אם נתמלא רוגז אז יש לו לעשות וא"כ הוא באמת הקדמה ישרה
לבאי הארץ דשם הכל תלוי בעבודת אדם מעצמו. וזהו שונה לגמרי
מהנהגת דור המדבר דהי' הכל מתנת השם בכאר זמן ובענני כבוד וכעת
בכניסתם לארץ צריכים עבודת האדם בזריעה וגטיעה ואף בקנאות. וזהו
ג"כ ענין בנות צלפחד דזכו להוריד פרשת נחלות שהי' כתובה לפניו והם
הורידהו למטה בתוך בני"י. וזהו ענין בחירת השם ביהושע להנהיג את
דור באי הארץ ואם פני משה כפני החמה שיש לו אור בעצם, פני יהושע
כפני לבנה ומקבל האור מהחמה ומאיר לארץ ולדורים עלי'.

20

21

22

ואין לך דבר שבולט ביותר ענין עבודת והשתדלות האדם יותר מהא
דמקדיבים קרבנות ומייגעים עצמם להגיע למדרגת ריח ניחוח אשה

לד', דעושה נחת רוח להקב"ה דנעשה רצונו יותר מכל שאר מצות התורה
 דג"כ עושה רצונו אלא דכאן הרצון הוא שהאדם ישתדל ויתרום נחת רוח
 לה'. וידוע דפירש הרי"ם על הא דנאמר 'את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוח
 תשמרו להקריב לי' היינו שגם מה שהקב"ה משפיע בכל יום להעולם יהי
 ג"כ ע"י מעשי בני אדם. ואף דעיקר הלמוד הזה כבר ידענו מהברית בין
 הבתרים דהבטיח הקב"ה לאברם את הארץ דנאמר לו 'אשר הוצאתיך
 מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה', מ"מ כששאל אברם כמה
 אדע שלא יאבדו את ירושת הארץ ע"י החטא ע"ז באה התשובה 'קח לך
 עגלה משולשת ועז משולשת ואיל משלש ותר וגוזל, והיינו ע"י הקרבנות,
 ולאחר החורבן ע"י התפלות שבמקום תמידין תקנם שהעיקר בא ע"י מה
 שאדם עובד להתקרב ולהתדבק בד' ע"י עבודתו, דזהו יסוד פרשת הקנאי
 המשיב חמה ויש לו קשר אמיץ עם סדר הקרבנות.

(16)

(6)